

n. 20 /// maig-agost 2017 /// publicació gratuïta

El Butlletí de Dipsalut

Publicació informativa de l'activitat de Dipsalut,
l'Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona

L'editorial

Ens fixem especialment en allò que genera salut

2

Breus

3

Notícies

5-7

L'anàlisi

Com es contrau la legionel·losi?

8

L'opinió

Quins cursos afegiríeu a l'oferta formativa de Dipsalut?

9

Al detall

Balanç del programa Salut i Crisi

10-11

El reportatge

Mosquit tigre i participació ciutadana

12-13

Consells saludables

La qualitat de l'aigua

14

Món Dipsalut

15

Posem el focus sobre

Anna Pagès, tècnica de Promoció de la Salut

Segueix-nos a:

#senyisalut

www.dipsalut.cat

Ens fixem especialment en allò que genera salut

En salut pública i, particularment en el cas de la promoció de la salut, hi ha un ampli ventall de marcs teòrics que permeten orientar els programes que es desenvolupen. És per això que les organitzacions que fan accions en aquest àmbit han de plantejar-se des de quina perspectiva volen treballar i cap on volen anar. Per sort, el camp de la promoció de la salut, tot i ser relativament jove, té una gran producció científica i aquest fet ens dóna la capacitat de poder orientar amb fonament el que volem fer.

Des de Dipsalut hem fet aquest exercici de definir el marc teòric que, considerem, ha d'orientar totes les nostres intervencions per promoure la salut. Totes elles estan orientades a promoure ambients i generar polítiques que contribueixin a fer més saludables els estils de vida de les persones i, en conseqüència, a millorar la seva qualitat de vida.

Hem volgut partir expressament d'una visió positiva de la salut i no centrar-nos en la malaltia. Això vol dir que pensem que les persones i les societats tenen la capacitat d'utilitzar diferents recursos que tenen al seu abast per a generar salut, permetent-los avançar cap a un estat òptim de benestar.

Per fer-ho, despleguem programes orientats a donar eines (coneixements, habilitats i actituds) a les persones per entendre, gestionar i donar sentit a la vida, enfortint les habilitats per a la vida i les capacitats dels individus per incrementar el control sobre la seva salut i sobre els factors que la influeixen.

En el disseny dels programes, partim de la premissa que la capacitat que tenen les persones per controlar la seva salut (i els factors que la influeixen), ve condicionada per factors com l'edat, l'origen, el gènere, la posició en l'estructura social i el territori on viuen. Així doncs, el disseny i el desenvolupament de les nostres intervencions, estan orientades a facilitar processos d'aprenentatge a

les persones per tal que puguin millorar la seva capacitat de gestionar la seva salut i els factors que la influeixen.

Totes aquestes premisses són a la base dels nostres programes. Busquem promoure la salut, generar guanys en el benestar de les persones. I, per tal d'aconseguir-ho, dissenyem i desenvolupem estratègies que permetin incidir en entorns saludables, en les condicions i els estils de vida, en polítiques de promoció de la salut, en la participació social i en la reorientació dels dispositius existents. I ho fem treballant en equip, en xarxa, amb els ajuntaments de la demarcació, els consells comarcals, altres administracions, entitats sense ànim de lucre... Sumant esforços per aconseguir millores reals i duradores.

Josep M. Corominas i Barnadas

President de Dipsalut

Suport econòmic per al manteniment dels Parcs i Xarxes

Hem obert una línia de subvencions dirigida als ajuntaments que tenen Parcs Urbans de Salut i Xarxes d'Itineraris Saludables. És per finançar les actuacions de manteniment d'aquests equipaments.

Aquesta nova línia està dotada amb un total de 109.000 euros. Va dirigida a tots els ajuntaments de la demarcació de Girona que disposen de, com a mínim, un Parc o una Xarxa cedits per Dipsalut i inclosos dins el programa de Parcs Urbans i Xarxes d'Itineraris Saludables (Pm01) del Catàleg de Serveis de l'Organisme.

Les despeses subvencionables són aquelles derivades del subministrament de peces de recanvi, pintura, sauló i altres materials necessaris per al manteniment dels equipaments i aquelles derivades de la contractació de Centres Especials de Treball per realitzar el servei de manteniments dels Parcs i les Xarxes, fomentant la integració laboral de les persones amb discapacitat.

Cofinancem els serveis de socorrisme de les platges gironines

Dipsalut ofereix als ajuntaments del litoral gironí suport econòmic per ajudar-los a costejar els operatius de seguretat, vigilància, salvament i socorrisme de les seves platges. Per aquest estiu, l'han sol·licitat i s'ha concedit a 20 municipis per a un centenar de platges. L'Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona assumeix fins a un 25% del cost total dels operatius.

S'han acollit a aquesta ajuda tots els ajuntaments que gestionen platges amb vigilància. Per poder-hi accedir, calia detallar les característiques dels dispositius i presentar una previsió del cost total del servei.

La quantitat concedida s'abona passat l'estiu, un cop els consistoris hagin justificat les despeses i hagin acreditat el bon funcionament del servei.

Cursos gratuïts en salut pública

Estan dirigits a professionals relacionats amb la salut pública i l'acció social, tant del sector públic com del privat.

L'Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona ofereix formació relacionada amb el control d'instal·lacions amb risc de transmissió de legionel·losi, amb la salubritat de les piscines d'ús públic, la prevenció de riscos associats a l'aigua de boca i el control acústic. També, en seguretat alimentària per a manipuladors d'aliments del comerç minorista i la restauració.

A més, el programa de formació inclou cursos (presencials i en línia) de primers auxilis psicològics en situacions de crisi, per atendre adequadament víctimes d'agressions sexuals i perquè els professionals de les emergències aprenguin a autoprotegir-se psicològicament de l'impacte de la seva feina.

Una de les novetats és la formació continuada per als mestres i professors que desenvolupen el programa "Sigues Tu".

El "Sigues Tu" estrena web

El portal www.siguestu.cat inclou apartats específics dirigits als docents i recursos pedagògics per treballar les habilitats per a la vida d'infants i adolescents.

La pàgina recull tota la informació sobre aquest programa d'educació per a la salut: en què consisteix, en què es basa, on i com es desenvolupa, l'equip que el coordina, com se sol·licita... També inclou apartats específics dirigits als docents (de primària i de secundària) i a les famílies.

El "Sigues Tu, eines i actius per a la salut" és un programa d'educació per a la salut que utilitza, com a estratègia, l'entrenament de les habilitats per a la vida de nens i joves. Aquestes habilitats són destreses psicosocials que s'han demostrat clau tant per tenir un major control sobre la salut com per afrontar de manera positiva els desafiaments de la vida quotidiana.

El programa es desenvolupa, en horari lectiu, a escoles i instituts de la demarcació de Girona.

SIGUES TU

portal web

Tota la informació del programa

Recursos pedagògics per entrenar les habilitats per la vida

www.siguestu.cat

Avaluem les condicions sanitàries de les platges

Aquest estiu revisem la sorra, les dutxes i els rentapeus de 87 platges.

Es tracta de les platges dels 21 municipis del litoral de la demarcació de Girona.

Les actuacions - que comencen el mes de juny i s'allarguen fins a finals de setembre- inclouen desinfeccions de tots els rentapeus i dutxes. El principal objectiu d'aquesta acció és evitar la proliferació de legionel·la. Després de cada neteja, s'agafen mostres d'aigua de les aixetes i s'analitzen al laboratori per comprovar que la desinfecció hagi estat efectiva. Si es detecta el bacteri, es fa una nova esterilització de la dutxa i es repeteixen les analítiques per certificar que s'hagi eradicat definitivament.

Els tècnics de Dipsalut també avaluen l'estat sanitari de les plataformes de les dutxes i rentapeus. Miren si hi ha fongs, indicadors d'una neteja insuficient. Si en troben, es recomanen noves pautes de neteja a l'ajuntament pertinent i, després, es comprova que s'estiguin aplicant.

La tercera gran acció del programa de gestió del risc de les platges és la revisió de la sorra. Se'n prenen mostres periòdicament i en diferents punts i s'analitzen. Si es detecta concentracions destacables de microorganismes o fongs (que podrien comportar

Una de les accions vinculades al programa de Suport a la Gestió de la Salubritat a les Platges

problemes dermatològics als usuaris de la platja), se n'alerta immediatament a l'ajuntament afectat. Dipsalut demana que es faci una neteja exhaustiva i recomana nous protocols de neteja per millorar les condicions sanitàries de la platja.

Els anys anteriors, els resultats han evidenciat un, en general, alt nivell de salubritat de les platges gironines. No s'ha detectat el bacteri legionel·la en cap de les dutxes i rentapeus revisats. En relació al control microbiològic de les sorres, entre un 1 i un 2% de les mostres estaven contaminades, principalment per restes fecals. En aquests casos, s'ha recomanat canvis en les pautes de neteja per tal de millorar-ne les condicions sanitàries.

Els serveis d'emergències psicològiques reflexionen sobre la seva metodologia de treball

El Màster en Intervenció Psicològica ha reunit representants dels quatre equips d'emergències psicològiques que actuen a la demarcació.

Aquests equips són el del Col·legi Oficial de Psicologia, el del Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM), el de Creu Roja i el de Dipsalut.

Representants dels quatre serveis d'emergències psicològiques que actuen a la demarcació

Aquest passat 7 d'abril, Jordi Frau, coordinador de l'equip de Dipsalut, Jordi Martori, del de Creu Roja, Jordi Ruiz, coordinador del dispositiu del Col·legi, i Cristina Ventura, integrant de l'equip del SEM, han participat en una taula rodona. Han detallat la tasca que realitzen els serveis d'emergències psicològiques i han debatut sobre les diferents maneres d'organitzar-se i de funcionar.

El coordinador del servei de Dipsalut, ha subratllat que els quatre equips estan coordinats per evitar possibles duplicitats. Ha recordat també que el de l'Organisme de Salut Pública es pot activar des dels municipis. Ho poden fer (en qualsevol moment, trucant al telèfon que se'ls ha facilitat) els alcaldes i alcaldesses, els regidors a qui hagin delegat aquesta tasca, els caps o altres comandaments de les policies locals, els de protecció civil i els responsables dels serveis socials.

El Servei d'Emergències Psicològiques de Dipsalut pot intervenir, entre altres, en casos de morts sobtades i alt potencial traumàtic, en accidents de trànsit amb víctimes mortals, en casos de violència sexual o en grans emergències. S'ofereix atenció psicològica a les víctimes ja en el mateix lloc on han succeït els fets i amb la màxima immediatesa possible per tal de minimitzar els danys emocionals causats pel trauma.

Modifiquem la senyalització dels Parcs per evitar possibles estereotips de gènere

Un estudi, encarregat per Dipsalut, ha conclòs que tres dels plafons dels Parcs Urbans de Salut podrien portar a construir-ne.

Concretament, es tracta del panell explicatiu de l'exercici "sentadeta" i dels dos plafons que acompanyen l'aparell "la serp".

L'estudi conclou que, si es relaciona l'explicació de per a què serveixen aquests exercicis amb els dibuixos que mostren com realitzar-los, es poden construir estereotips de gènere com associar la dona a activitats domèstiques.

Per evitar que puguin fer-se aquestes associacions, Dipsalut està modificant els citats panells en tots els Parcs

Urbans de Salut de la demarcació. Es canvia el dibuix inicial per un altre on apareix tant una dona com un home realitzant l'exercici. D'aquesta manera s'evita que es pugui relacionar determinades activitats a un o altre gènere.

L'anàlisi de gènere als Parcs ha anat a càrrec de Teresa Cabruja Ubach, responsable de la Unitat d'Igualtat de Gènere de la Universitat de Girona. S'ha fet a petició de Dipsalut, després que des de la Secretaria de la Dona del sindicat Comissions Obreres (CCOO) de les comarques gironines s'alertés l'Organisme que un dels plafons dels Parcs podia portar a construir aquest tipus d'estereotips.

Xaropclown celebra el seu desè aniversari

Ho fa amb un seguit d'actes i amb l'objectiu d'expandir-se més enllà de la ciutat de Girona. Dipsalut hi col·labora des de, pràcticament, els seus inicis.

Aprofitant el desè aniversari, Xaropclown vol ampliar la seva presència arreu de les comarques gironines. Fins el moment, els pallasos d'hospital han estat treballant, de manera fixa, per als nens i nenes ingressats a la unitat pediàtrica de l'hospital Trueta i per a la gent gran de la residència Maria Gay, a la ciutat de Girona.

En breu, els pallasos d'hospital també portaran somriures al Santa Caterina de Salt, amb qui ja han arribat a un acord. La directora artística de Xaropclown, Àngeles García, ha explicat que també han iniciat converses amb els hospitals de Blanes, Olot i Figueres.

Per aquest 2017, Xaropclown ha previst una sèrie d'actes commemoratius del desè aniversari. Entre ells, hi haurà una trobada de pallasos d'hospital d'arreu de l'estat espanyol. Aquestes activitats han de servir per donar a conèixer la tasca que fan i per recaptar fons per finançar-se.

Xaropclown és una entitat sense ànim de lucre que es finança amb aportacions públiques i privades. Dipsalut hi col·labora des de, pràcticament, els seus inicis.

El president de Dipsalut, Josep M. Corominas, l'alcaldesa de Girona, Marta Madrenas, i membres de Xaropclown en la roda de premsa per presentar els actes commemoratius del desè aniversari

Comença la tercera ronda d'entrevistes del MESGI50

L'estudi busca conèixer quines són i com canvien les circumstàncies vitals dels ciutadans de la demarcació a partir dels 50 anys.

Es pretén veure els efectes que els factors socials, econòmics, ambientals, psicològics, biològics i els estils de vida tenen sobre la seva salut. L'objectiu final és disposar d'informació científica que permeti ajustar les polítiques i accions que es duen a terme en l'àmbit de la salut pública per tal que siguin més eficaces i aconseguixin millorar la qualitat de vida dels ciutadans de mitjana i avançada edat.

Es tracta d'una recerca pionera desenvolupada per l'Institut d'Investigació Biomèdica de Girona (IdibGi), en col·laboració amb Dipsalut i l'Institut d'Assistència Sanitària (IAS).

Aquest estudi forma part del consorci europeu de l'Enquesta de Salut, Envel·liment i Jubilació a Europa - Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE), que es fa a nivell multinacional i que permet als investigadors comparar les dades de les diferents zones geogràfiques.

El treball de camp de la primera onada del MESGI50 es va realitzar l'any 2013. Es van dur a terme entrevistes en profunditat i proves físiques a més de 3.000 persones de 28 municipis de les comarques gironines. Es va triar una mostra representativa del total de la població de la demarcació.

Ara ja s'ha iniciat la tercera onada d'entrevistes i proves. Es fa amb les mateixes persones, per tal d'anar veient la seva evolució. En aquesta ocasió s'incorporen novetats: tots els participants que ho desitgin, podran accedir a un estudi del seu estat de salut que inclou, entre altres, un electrocardiograma, una ecografia de l'arteria caròtida, una analítica de sang i femta i una ressonància magnètica de cos sencer. També rebran un conjunt de recomanacions personalitzades per promoure un envelliment saludable.

El Servei Local de Teleassistència tanca el 2016 amb 7.298 usuaris

Es tracta de 554 persones més que l'any anterior. El perfil majoritari d'usuari és el d'una dona més gran de vuitanta anys que viu sola.

El servei s'ha prestat a persones residents a 215 dels 222 municipis de la demarcació. Els territoris amb una major cobertura han estat la Garrotxa (9,88%), el Gironès (8,06%) i el Ripollès (7,98%). La comarca amb menys cobertura ha estat La Selva (2,76%).

Pel que fa al perfil dels usuaris, un 78,42% (5.723) són dones, mentre que el 21,58% (1.575) corresponen a homes. En relació a l'edat, el 83% de les persones ateses tenen més de 80 anys. El 9% són persones d'entre 75 i 79 anys i el 5%, d'entre 65 i 74 anys d'edat. Només un 1% dels usuaris tenen menys de 65 anys. La majoria, un 57,31%, viuen sols.

Si ens fixem en el grau d'autonomia, el 64% en tenen un alt grau, és a dir, no necessiten ajuda per a dur a terme les activitats més bàsiques del seu dia a dia. El 33% sí requereixen d'aquesta ajuda i el 3%, no gaudeix d'autonomia.

Aquest 2016, el servei ha tingut un cost total d'1 milió 300 mil euros. El 41,25% ha estat aportat per l'Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona. La resta ha anat a càrrec dels Consells Comarcals, Consorcis d'Acció Social, municipis de la demarcació i de les aportacions dels usuaris.

Com se sol·licita?

Es demana a través dels serveis socials dels ajuntaments, que s'encarreguen de valorar la situació de cadascú i, si s'escau, en tramiten la sol·licitud.

Es tracta d'un servei públic d'atenció domiciliària que permet millorar l'autonomia de les persones grans que viuen soles o passen moltes hores soles. Aporta més qualitat de vida als usuaris en oferir-los seguretat, companyia i atenció permanent les 24 hores i els 365 dies de l'any.

L'ofereixen Dipsalut conjuntament amb els Consells Comarcals, Consorcis d'Acció Social i ajuntaments de la demarcació.

Promoure el treball en xarxa entre administracions i entitats

La Guia d'entitats d'Acció Social a Girona vol fomentar les sinergies entre l'administració local i les organitzacions sense ànim de lucre.

La comissió territorial d'Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS) ha publicat una guia que recull recursos i serveis oferts per 21 organitzacions sense ànim de lucre amb seu o delegació a les comarques gironines. Es tracta d'entitats que treballen en àmbits diversos com l'atenció a la infància, la cooperació internacional, l'ocupabilitat, la interculturalitat, l'educació o l'acompanyament de persones amb discapacitat.

Cada entitat compta amb una fitxa on es descriu el seu àmbit d'actuació i els destinataris de les accions. També es proporciona un llistat dels serveis que ofereix actualment, d'altres que podria prestar i un històric de les activitats desenvolupades fins avui. Finalment, se'n donen les dades de contacte.

L'objectiu principal del recurs és promoure la col·laboració entre l'administració local i les organitzacions sense ànim de lucre a l'hora de desenvolupar projectes i de crear i gestionar serveis de l'àmbit de l'acció social. Per aquest motiu, la publicació, s'està difonent entre els ajuntaments i altres ens locals de les comarques gironines. S'ha editat en paper i també s'ha penjat a la

Presentació de la Guia d'Entitats d'Acció Social a Girona

pàgina web d'ECAS, des d'on tothom que ho desitgi la pot consultar lliurement.

Dipsalut ha col·laborat econòmicament per tal que es pogués dur a terme. La guia es troba disponible per a tothom al lloc web d'ECAS: www.acciosocial.org.

Com es contrau la legionel·losi?

La legionel·losi és una malaltia que perjudica les vies respiratòries i que, en alguns casos, pot arribar a ser molt greu. Acostuma a afectar a persones d'edat avançada o amb malalties de base. Els fumadors o les persones immuno-deprimides també són més susceptibles d'agafar-la.

A l'inici presenta símptomes semblants a la grip, com febre, mal de cap, tos i malestar general. Després apareixen dificultats respiratòries. En el pitjor dels casos, la infecció deriva a una pneumònia que pot arribar a provocar la mort.

Aquesta malaltia està causada pel bacteri *Legionella pneumophila*; un microorganisme que viu a l'aigua, tant en ambients naturals com en diverses instal·lacions. Les aigües estancades i temperades n'afavoreixen la multiplicació.

” En cap cas es transmet de persona a persona. Tampoc es pot contraure per beure aigua amb el bacteri

El bacteri entra a l'organisme quan s'inhalen aerosols (diminutes gotetes d'aigua) que contenen una alta concentració de *Legionella pneumophila*. Llavors la legionel·la ens pot arribar als pulmons i provocar-nos la malaltia.

La malaltia es pot contraure, doncs, quan es respiren aerosols contaminats amb el bacteri.

Aquestes diminutes gotes d'aigua es poden dispersar a l'aire a través dels sistemes de refrigeració grans que alguns edificis tenen a les teulades. També dels sistemes d'aigua calenta sanitària, és a dir, de jacuzzis, dutxes... Els regs per aspersió i les fonts ornamentals també fan aquestes petites gotes que podríem acabar respirant, però com que acostumen a funcionar amb aigua freda tenen un risc més baix de transmetre la legionel·losi.

En cap cas es pot contraure legionel·losi per estar en contacte amb algú que la pateix o per beure aigua amb el bacteri.

Els aires condicionats normals, els que tenim a la majoria d'espais, tampoc generen aquests aerosols i, per tant, no poden transmetre la legionel·losi.

La millor forma de prevenir la legionel·losi és controlar les instal·lacions on pot proliferar el bacteri (sobretot els sistemes d'aigua calenta sanitària i les torres de refrigeració). Dipsalut i els ajuntaments gironins ho fan. Periòdicament es duen a terme desinfeccions, controls analítics i actuacions per reduir els factors de risc en aquelles instal·lacions on podria proliferar el bacteri.

Control analític per detectar o descartar la presència de legionel·la

Quins cursos afegiríeu a l'oferta formativa de Dipsalut?

Isabel Alberch i Fugueras,
Regidora de Salut, Sanitat i Gent Gran
de l'Ajuntament de Salt

L'oferta formativa que actualment ofereix Dipsalut cobreix gran part de les necessitats que tenen els municipis a l'hora de formar els seus professionals en l'àmbit de la salut pública.

Tot i això, destacaria la importància de disposar d'activitats formatives relacionades amb la seguretat alimentària, en concret amb el control i inspecció d'establiments alimentaris de competència municipal. La formació d'aquests tècnics els ha de capacitar per valorar

els riscos i proposar actuacions per reduir els mateixos, així com establir les responsabilitats d'execució de cada una de les fases i coneixement de les diferents eines administratives de què es disposa en el marc legal que regula la inspecció alimentària.

Per altra banda, temes de promoció de la salut en l'àmbit laboral o la gestió dels riscos per a la salut derivats dels animals salvatges urbans i de les plagues s'haurien de tenir en compte per a futures programacions.

Jordi Soler i Casals,
Alcalde de Calonge

En general, considero que l'oferta formativa que ofereix Dipsalut és molt extensa i que cobreix una bona part de les necessitats amb què es troben els tècnics municipals.

Si calgués ampliar-la, entenem que es podria aprofundir en la formació adreçada a la planificació dels recursos en els diferents àmbits de la salut pública que oferim els ajuntaments. Trobaria adequat implementar, per exemple, cursos adreçats a optimitzar els criteris d'higiene, salut i seguretat a les platges, a millorar la formació en la creació

de programes de control de plagues o aprofundir en el coneixement de les noves normatives vinculades a la salut pública.

En definitiva, recursos que permetessin als tècnics municipals disposar d'una visió més de coordinació i direcció, aprofundint en el coneixement per millorar la programació, planificació i optimització de serveis.

160.000 beneficiaris de les ajudes del Salut i Crisi

Fins el moment, Dipsalut ha destinat 7 milions 350 mil euros a aquest programa. El gruix de les accions han anat dirigides a promoure l'ocupació i a garantir l'habitatge, els serveis bàsics, els aliments i el benestar emocional

El programa Salut i Crisi de l'Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona va néixer el 2013 davant l'evidència que la crisi econòmica perjudica el benestar físic i emocional de les persones i la necessitat de prendre mesures per part de les administracions. Busca reduir l'impacte negatiu de la situació econòmica sobre la salut dels ciutadans de la demarcació de Girona en risc de pobresa i exclusió social.

Dóna suport econòmic a les accions endegades per entitats socials, ajuntaments i consells comarcals destinades a atendre les necessitats bàsiques en quant a alimentació, habitatge, ocupació i benestar emocional dels ciutadans. A més, s'encarrega de coordinar tots aquests ens per evitar duplicitats, fomentar el treball en xarxa i aconseguir la màxima eficàcia i eficiència.

Fins aquest 2016, ha comptat amb més de 200 professionals implicats, treballant coordinadament. El Salut i Crisi ha permès avançar per crear, a cada comarca, una porta única d'accés a les ajudes. Ha servit per millorar tant la detecció de necessitats com la resposta que se'ls dona.

Des que va començar fins ara, 160.000 persones d'arreu de les comarques gironines han comptat amb les ajudes del programa. Majoritàriament han estat famílies amb infants o adolescents al càrrec. Llars on cap dels adults treballa i on no es compta amb ingressos o bé aquests, estan per sota de la renda mínima d'inserció. Es tracta de persones arribades recentment a la xarxa de serveis socials degut a l'impacte de la crisi econòmica.

” El Salut i Crisi fomenta que hi hagi una finestra única d'accés a les ajudes

En aquests tres anys el programa ha comptat amb una dotació econòmica de 7 milions 350 mil euros.

D'aquests, prop 1 milió 520 mil euros s'ha destinat a pal·liar necessitats relacionades amb l'alimentació (centres de distribució d'aliments, menjadors socials, beques menjador i altres).

Més de 811 mil euros han estat per garantir un habitatge digne. S'ha proporcionat ajudes al lloguer i a la

hipoteca; per pagar la calefacció, l'aigua i la llum i per fer reparacions que garantissin la salubritat i l'habitabilitat de les cases. En aquest capítol, és important destacar la tasca d'assessorament i seguiment que han fet els treballadors de les administracions locals i de les entitats sense ànim de lucre per assegurar que ningú es quedés sense llar ni subministraments bàsics.

Pel que fa a les accions dirigides al benestar emocional i familiar (higiene, roba i calçat, productes de farmàcia, salut emocional, formació ocupacional, tallers d'apoderament, ajudes per transport...), s'hi ha dedicat 2 milions 582 mil euros.

2 milions 250 mil euros han estat per ajudar a trobar feina, principalment, a persones aturades amb fills menors al càrrec i sense ingressos dins la família.

Aquest 2017, el programa es continua desenvolupant; amb un pressupost d'1 milió d'euros.

234 persones han trobat feina gràcies al Salut i Crisi

Una de les partides més grans del programa ha anat dirigida a fomentar l'ocupació. Entre el 2013 i el 2016, s'hi ha destinat 2 milions 250 mil euros. S'han dedicat a fomentar l'ocupabilitat i a aconseguir una feina a persones en situació de pobresa arran de la crisi econòmica.

En aquest període s'ha pogut ocupar 234 persones. La majoria dels contractes han tingut una durada mitjana de sis mesos, tot i que, en molts casos, han propiciat que la persona continués treballant després d'aquest temps. Més de la meitat (a l'entorn del 53%) s'han formalitzat en el sector privat. La resta (el 47%), s'han fet dins l'administració pública.

Pel que fa al tipus de feines, hi ha una gran diversitat. Destaca la indústria agroalimentària, el comerç, les obres i manteniment, la jardineria, les activitats forestals, la neteja, l'atenció al públic, la logística i els serveis administratius.

Un impuls pels que volen emprendre

El programa també ha servit per ajudar a algunes persones a autoocupar-se. Els ha proporcionat suport econòmic i acompanyament per obrir el seu propi negoci.

És el cas de la Vanessa. Va deixar la feina d'administrativa poc abans de tenir el seu fill. En aquells moments, la seva parella tenia un treball estable i res feia preveure que el perdés. No obstant, un temps després, ell va quedar-se a l'atur i es van trobar sense ingressos.

La Vanessa i la Silvia a la botiga "Detalles de Lujo" de Sils.

Tots dos buscaven feina, però no sortia res amb certa continuïtat. Per sortir d'aquella situació, se li va acudir provar de convertir en negoci el que, fins llavors, havia considerat una inquietud, una afició. Va pensar d'obrir un comerç online d'accessoris de moda; molts dels quals de fabricació pròpia. "Abans havia treballat d'administrativa, però sempre m'ha atret el món de la moda i he tingut moltes idees i ganes d'emprendre", explica.

Es va dirigir al Consell Comarcal de La Selva on va conèixer Silvia Fàbrega. Aquesta tècnica de promoció econòmica va ajudar-la a elaborar el pla d'empresa i a fer realitat el seu projecte. A més, la van assessorar i acompanyar en cadascun dels passos a fer i li van oferir formació gratuïta vinculada al seu negoci.

El comerç online va anar prenent forma, captant i fidelitzant clients...Agafava força la idea d'obrir un establiment físic, al poble on viu, a Sils. No obstant, la inversió necessària per aconseguir-ho feia que la Vanessa ho veïés com una quimera.

Les ajudes econòmiques del Salut i Crisi, però, van donar-li l'impuls que necessitava per poder-ho realitzar. Van ser crucials ja que servien per costejar el primer any de quotes de seguretat social, autònoms...La Vanessa subratlla, però, que "tant o més important que l'ajuda és l'assessorament, l'acompanyament continu que m'ha fet la Silvia".

Ja fa quasi un any que la botiga Detalles de Lujo del carrer Major de Sils és oberta i, des de llavors, tot són satisfaccions.

La tècnica de promoció econòmica explica que la gran majoria dels negocis que es munten amb l'acompanyament del centre d'empreses van bé. "Només es tiren endavant aquelles iniciatives que, després de fer un acurat pla d'empresa, es valoren com a viables. L'acompanyament continu i la formació complementària que oferim també són clau". Assegura que aquest 2016, a la comarca s'han engegat setanta-set negocis, deu dels quals comptant amb les ajudes del Salut i Crisi.

Controlar el mosquit tigre amb la participació ciutadana

Dipsalut i el projecte Mosquito Alert han creat una nova eina que facilitarà el control del mosquit tigre. Els ajuntaments podran veure, sobre un sol mapa, tota la informació relacionada amb l'insecte, incloses les alertes ciutadanes.

A partir d'ara els gestors de les administracions públiques encarregades del seguiment i control del mosquit tigre podran fer ús dels avisos fets per la ciutadania mitjançant l'aplicació per a mòbils de Mosquito Alert. En una sola plataforma de gestió, hi trobaran les alertes de troballes de mosquits i de punts de cria fetes per particulars així com informació sobre les cartografies i actuacions dutes a terme per Dipsalut, per ells mateixos i per altres actors implicats.

El Cap de l'Àrea de Protecció de la Salut de l'Organisme, Xavier del Acebo, explica que justament "una de les funcionalitats més potents d'aquesta plataforma és la possibilitat d'incorporar i editar informació ambiental pròpia d'un territori relacionada amb el mosquit tigre, com ara mapes cartogràfics d'embornals i clavegueram, registres de tractaments realitzats o bé visualitzar zones de risc". Aquesta informació territorial es podrà combinar amb els avisos fets per la ciutadania amb l'app de Mosquito Alert, i "podrem veure, per exemple, si els avisos ciutadans de mosquits tigre coincideixen amb embornals d'aigua estancada que hi ha pels carrers o si després d'accions de tractament en una zona, les observacions de mosquit tigre disminueixen". Tot això facilitarà "una gestió més cost-efectiva de les poblacions del mosquit tigre", subratlla.

” Els ajuntaments podran veure, sobre un sol mapa, tota la informació relacionada amb l'insecte, incloses les alertes ciutadanes fetes a través de l'aplicació

El director de Mosquito Alert i investigador ICREA del CREAF i el CEAB-CSIC, Frederic Bartumeus, assenyala que "en un futur, aquesta eina també permetrà generar models territorials per predir la distribució d'aquest mosquit transmissor de malalties" i, per tant, serà una decisiva ajuda en la lluita contra l'expansió i la proliferació de l'insecte.

Aquesta nova plataforma és, doncs, un gran pas en la lluita contra el mosquit tigre. Ha estat possible gràcies a Dipsalut i el projecte Mosquito Alert (coordinat per les institucions CREAF, CEAB-CSIC i ICREA i impulsat per l'Obra Social "la Caixa). També s'ha comptat amb la col·laboració del Servei de Sistemes d'Informació Geogràfica i Teledetecció de la Universitat de Girona (SIGTE-UdG).

Més comunicació amb la ciutadania

Amb la creació d'aquest nou portal també es vol potenciar la comunicació i transparència entre l'administració pública i la ciutadania i mantenir la població alerta i sensibilitzada. Per exemple, els gestors podran enviar notifiacions tant individuals com territorials a través de l'app per informar la població sobre els tractaments i accions que s'estan realitzant per fer front al mosquit tigre. D'altra banda, aquest sistema de comunicació també servirà per posar-se en contacte amb els ciutadans i demanar-los més informació d'interès quan s'escaigui. "Ens podem trobar amb situacions on apareguin les primeres troballes de mosquit tigre en un nou territori i aleshores podríem necessitar més informació", diu Bartumeus.

A banda d'aquestes funcionalitats exclusives per a les administracions públiques, el mapa d'avisos ciutadans de Mosquito Alert es pot consultar obertament i compartir des de la pàgina web www.mosquitoalert.com.

Cal recordar que a l'entorn del 80% dels espais on cria el mosquit són privats i que, per tant, la implicació de la ciutadania és crucial per mantenir-ne a ratlla la població i disminuir, tant com sigui possible, el risc de transmissió de malalties, així com les molèsties que ocasiona. La instrucció per als ciutadans és clara: cal evitar les acumulacions d'aigua, per petites que siguin, perquè el mosquit tigre no pugui criar. I, si ho desitgen, sumar-se a fer ciència ciutadana amb l'app de Mosquito Alert.

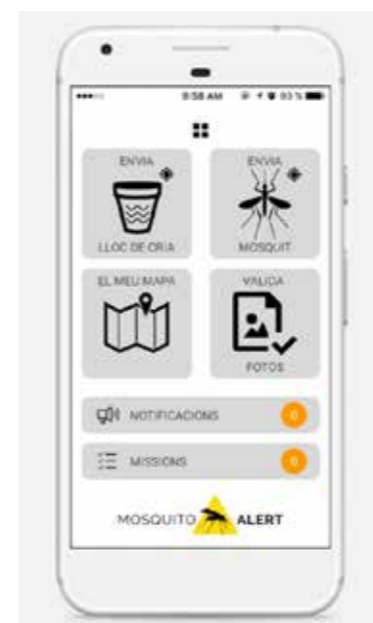
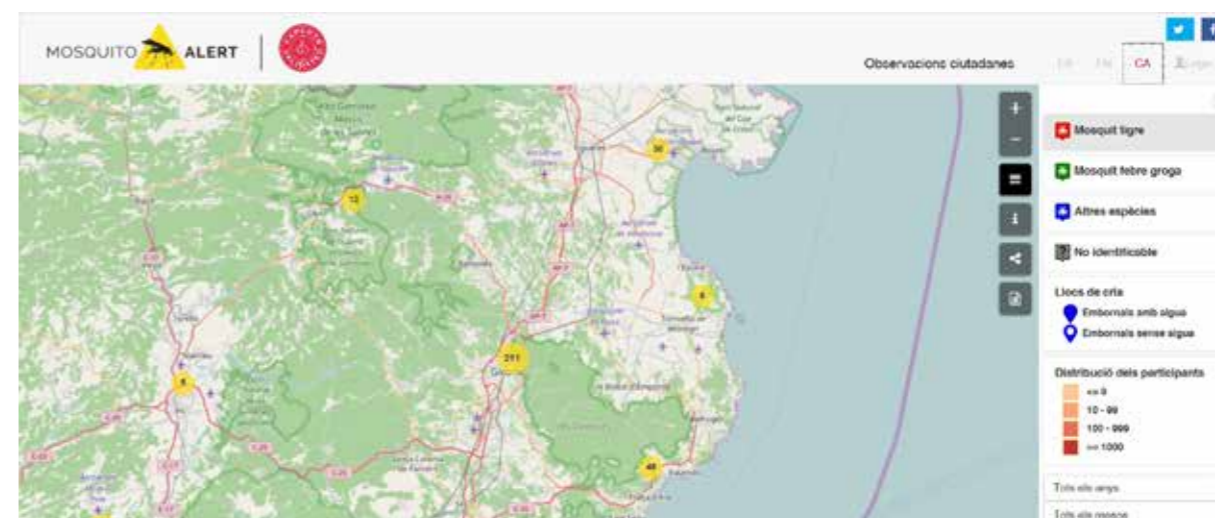
Què és Mosquito Alert?

És un projecte de ciència ciutadana cooperatiu i sense ànim de lucre. Està coordinat per diferents centres d'investigació públics. L'objectiu és sumar esforços per lluitar contra l'expansió del mosquit tigre i del de la febre groga, dos insectes que podrien arribar a transmetre malalties com el zika, el dengue o la chikungunya.

Amb la seva aplicació gratuïta per a mòbils es possibilita que qualsevol persona pugui alertar d'una possible troballa de mosquit tigre o de llocs on podria criar. Per exemple: els "caçadors" d'insectes que hi participen poden indicar que han vist un embornal o una bassa petita on el mosquit podria dipositar els ous. També poden avisar que han trobat el que sembla un exemplar adult. L'aplicació permet enviar fotografies i indicar el punt geogràfic on s'ha localitzat el mosquit o els punts de cria.

Totes aquestes dades i fotografies van a parar al Centre d'Estudis Avançat de Blanes, on es troben els científics que desenvolupen aquest projecte. Ells s'encarreguen de validar les dades enviades pels ciutadans i de treballar-les per tal que siguin el màxim d'útils en la lluita contra l'insecte.

” La implicació dels ciutadans és clau perquè la majoria d'espais on cria el mosquit tigre són privats

Treballem per la qualitat de l'aigua

Quins riscos pot tenir l'aigua que bevem?

Les aigües, tant subterrànies com superficials, poden estar contaminades com a conseqüència, entre altres, de l'activitat humana (industrial, agrícola, ramadera, domèstica...). Aquests contaminants poden ser d'origen biològic (virus, bacteris o paràsits), químic (nitrats, ferro, plaguicides...) o físic (terbolesa, sorres...) i podrien provocar-nos malalties.

Què es fa perquè sigui innòcua?

La qualitat de l'aigua de consum humà es controla en cadascuna de les etapes del subministrament. Dipsalut, els ajuntaments gironins i altres ens comproven el seu estat des que es capta fins que arriba a la nostra aixeta i la tracten per eliminar els contaminants. També mantenen nets i en condicions adequades els dipòsits, les canonades i la resta de les xarxes de distribució.

Constantment s'agafen mostres d'aigua de diferents punts de cada xarxa i s'analitzen al laboratori per veure si l'aigua és totalment segura per a la salut i per determinar si compleix els paràmetres de qualitat fixats per la normativa.

Què vol dir "aigua de consum humà"?

És la que, independentment del seu origen, es fa servir per beure, per cuinar, per a la higiene personal i per altres usos domèstics. També la que s'utilitza en algun procés de la indústria alimentària i la que es fa servir en activitats comercials o públiques.

Qui té l'obligació legal de vetllar per la salubritat d'aquesta aigua?

Els ajuntaments han de vetllar perquè l'aigua de la xarxa pública que se subministra al municipi sigui apta per al consum.

Dipsalut els ofereix dos programes per ajudar-los en aquesta tasca: el de suport a la gestió municipal directa dels abastaments i el de control de la qualitat de l'aigua a l'aixeta del consumidor.

L'Organisme també ofereix suport tècnic i econòmic als municipis perquè puguin dur a terme canvis estructurals, en el cas que sigui necessari. A més, proposa un programa de formació gratuït per al personal manipulador de les xarxes d'abastament.

Així doncs, puc beure aigua de l'aixeta amb seguretat?

Sí, sempre que no s'hagi indicat el contrari. A Catalunya, l'aigua que ve de la xarxa pública passa estrictes controls de qualitat que garanteixen que és apta per al consum.

Si beus aigua d'un pou propi, ets el responsable de desinfectar-la i de fer les analítiques de control.

També és responsabilitat dels particulars (dels propietaris dels habitatges, de les comunitats de veïns...) que les canonades de l'interior dels edificis no deixin anar contaminants a l'aigua que ve de la xarxa com, per exemple, metalls pesants (plom, coure, ferro, níquel...).

Dipsalut, al VII Congrés de Legionel·la i Qualitat Ambiental

Professionals de l'Organisme hi han presentat una ponència sobre la redefinició del model de gestió dels programes de control d'instal·lacions amb risc de proliferació de legionel·la.

Hi han explicat com, gràcies al desenvolupament de la seva activitat al llarg dels anys, Dipsalut ha pogut obtenir una clara radiografia de l'estat de les instal·lacions de la demarcació i identificar aquelles que acostumen a concentrar riscos. Això ha permès introduir importants canvis en el model de gestió: dedicar més esforços on hi ha més risc per tal de tenir aquestes instal·lacions més controlades i anar-les convertint progressivament en més segures.

També han exposat, en una comunicació breu, casos pràctics de situacions de risc per a la proliferació de legionel·la en instal·lacions d'aigua calenta sanitària que poden ser de difícil detecció. Han explicat com detectar-les i possibles opcions per corregir-les.

El Congrés de Legionel·la i Qualitat Ambiental reuneix als organismes i professionals més destacats d'aquest àmbit. S'hi presenten, analitzen i debaten les novetats en el control del bacteri.

Participem a la jornada "Els governs locals com a motors d'innovació"

S'ha celebrat aquest passat 29 de març a la seu de la Generalitat a Girona. Tècnics de Dipsalut hi han reflexionat sobre solucions innovadores que s'estan desenvolupant als municipis gironins.

La jornada, organitzada per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, ha tingut per objectiu explicar com la innovació pot ser un instrument eficaç per obtenir resultats treballant en xarxa. També s'hi han analitzat casos concrets.

Ha inclòs una taula rodona sobre problemes i solucions innovadores en municipis petits i mitjans. Hi ha participat la regidora d'Educació, Joventut i Benestar Social de La Jonquera, Miriam Lanero; Sílvia Paneque, regidora d'Igualtat, Drets Socials, Treball, Joventut i Seguretat de l'Ajuntament de Girona; Maite Boldú, dels Serveis Bàsics d'Atenció Social del Consell Comarcal de La Selva i Pau Batlle, cap de l'àrea de Polítiques de Promoció de la Salut i Qualitat de Vida de Dipsalut, que ha exposat la forma de treballar d'un dels programes impulsats per l'Organisme: el Salut i Crisi.

Trobada amb el nou director de l'IdibGi

El doctor Jordi Barretina s'ha reunit amb el president i la gerent de Dipsalut per parlar sobre els projectes que l'Organisme de Salut Pública i l'IdibGi desenvolupen conjuntament.

Barretina es va posar al capdavant de l'Institut d'Investigació Biomèdica de Girona (IdibGi) aquest passat mes de febrer.

L'Institut, amb seu al parc hospitalari Martí i Julià, coordina tota la recerca biomèdica que es fa a la demarcació. En total, fins a uns 300 investigadors que, actualment, porten a terme més d'un centenar de projectes d'investigació. Entre ells, hi ha l'Estudi sobre Maduresa i Envel·liment Saludable a Girona, el MESGI50, que es desenvolupa en col·laboració amb Dipsalut.

Rebem una destacada investigadora de l'àmbit de la salut pública

Nina Wallerstein ens ha visitat per conèixer de primera mà la tasca que desenvolupa l'Organisme, especialment en matèria de recerca i de promoció de la salut.

Wallerstein és experta en investigació-acció participativa i dirigeix el Centre per la Recerca Participativa de la Universitat de Nou Mèxic.

La doctora ha viatjat a Girona, convidada per la Càtedra de Promoció de la Salut, per pronunciar la conferència "Apoderament: més enllà de la gestió de la malaltia" a la Facultat d'Infermeria de la Universitat de Girona (UdG).

L'apoderament fa referència al procés pel qual una persona o un grup social adquireix o rep els mitjans per enfortir el seu potencial i la seva influència en termes econòmics, polítics o socials. En aquest cas s'ha reflexionat específicament sobre la importància de donar poder a les persones, de capacitar-les –tant a nivell individual com col·lectiu– perquè puguin gestionar la seva pròpia salut i tenir un important control sobre ella.

La doctora Nina Wallerstein amb la directora de la Càtedra de Promoció de la Salut i el president, la gerent i el cap de Promoció de la Salut de Dipsalut.

Trobareu tota la informació, fotografies, vídeos i documents al web de Dipsalut: www.dipsalut.cat

Us demanem que ens comuniqueu els vostres dubtes, queixes, propostes o suggeriments per tal que puguem anar millorant. Podeu fer-ho al correu info@dipsalut.cat o al telèfon 972 41 47 20.

Anna Pagès, tècnica de Promoció de la Salut de Dipsalut

“En un organisme petit, tothom és polivalent”

L'Anna revela un gran bagatge cultural en cada conversa i una curiositat de nena que la porta a adquirir-ne més i més. Va néixer a Veneçuela, filla d'exiliats del franquisme. Als cinc anys, tornava a Catalunya. Primer, la família es va establir a Port de la Selva i poc temps després, a la ciutat de Girona. Treballa a Dipsalut, a l'àrea de Polítiques per a la Promoció de la Salut i la Qualitat de Vida.

En què consisteix la teva feina?

Faig tasques administratives, sobretot, subvencions. El volum ha anat augmentant i ara ja tramitem cap a quatre-cents expedients anuals. Però no penseu que estic tot el dia a l'ordinador! No crec que pogués! Parlo constantment amb entitats, ajuntaments... A banda, col·laboro en altres feines del departament. Podríem dir que “sirvo para un roto y un descosido” i ja m'agrada. Som un organisme petit i tots som força polivalents.

On havies treballat abans?

La meva primera feina de debò ja va ser a l'administració local: a l'Ajuntament de Port de la Selva. Després vaig entrar a treballar a la Diputació, on he estat trenta-un anys: a l'àrea de Cooperació, a Carreteres i a Esports. Em van oferir la possibilitat de venir a Dipsalut i vaig acceptar. Tenia ganes de canvi. I d'això ja en fa quatre anys!

Parlaves de canvis. N'hauràs vist uns quants a l'administració local en aquest temps...

Una de les coses que ha canviat radicalment és la relació entre els municipis i la Diputació i els organismes que en depenen. Ara és molt estreta. Recordo que, quan treballava a l'ajuntament, amb prou feines sabíem què era la Diputació! Per contra, hi ha coses que es mantenen: falta gent, treballadors, per a totes les coses que es volen fer i pels molts tràmits que s'han de dur a terme.

Però la mecanització ha anat simplificant els processos...

No tinc clar que ho hagi aconseguit. Espero que només sigui perquè estem en un període d'adaptació a les noves normatives i a l'administració electrònica i que, d'aquí un temps, pugem veure que, realment, els estan facilitant. M'agrada que la feina surti bé i ràpid, que no quedi apilonada. Pateixo per les entitats, pels ajuntaments, quan alguna cosa s'endarrereix. Si l'ajuda no arriba a temps, és un problema.

Et va costar adaptar-te a treballar en promoció de la salut?

Va ser fàcil i ràpid. No em va xocar gens la manera d'entendre la promoció de la salut que hi ha aquí perquè és la meua! És justament el que sempre he pensat, aquest concepte holístic de la salut, que fa especial incidència en les condicions de vida i en donar eines a les persones perquè puguin tenir-hi una major influència... Ja ho entenia així, però d'una manera, més aviat, intuïtiva. Ara tinc la informació, els arguments. Hi he aprofundit. Per sort aquesta manera d'enfocar la promoció de la salut va calant i va deixant enrere altres plantejaments que, al meu parer, no tenien gaire sentit. Tampoc m'ha costat gens fer-me a aquesta manera tant col·laborativa de treballar que tenim. Està clar que els canvis de debò s'aconsegueixen sumant esforços.